

Reglabs analytikernätverk 20 november: Anteckningar

"Dialog, dialog och åter dialog" På årets andra träff inom Reglabs Analytikernätverk avhandlade vi analysarbete i relation till processer att ta fram regionala utvecklingsstrategier. En slutsats från dagen är att det är viktigt med dialog och samarbete mellan analytiker, strateger och politiker och att det handlar om processarbete. Nedan följer korta notat från vad som presenterades och diskuterades under dagen.

Vad lockar dig hit idag? Vilka frågor har du med dig in dagen?

- Inriktning i regionala utvecklingsstrategier:
 - Hur kan man förstå regional utveckling?
 - Hur går det att resonera kring brett eller smalt synsätt?
 - Agenda 2030 möjliggör att frågor kan kopplas samman.
 - Hittills har det handlat om att få med nya saker. Denna omgång kan det t ex handla om att trycka mer på digitalisering och funktionell fysisk och strategisk planering.
- Mandat och roller:
 - RUA:s ansvar – vilka frågor äger vi eller äger vi inte?
 - Interna organisationsförändringar påverkar arbetet.
 - Kapacitet och specialisering – hur hävdar regionerna sina unika styrkor
- RUS-process: Hur går det till att rigga RUS-processer? Hur kan kommuner involveras? Hur säkerställer vi att fakta och statistik används?
 - Regionerna befinner sig i lite olika faser i sin RUS-process. En del har fått uppdrag från politiken och en del inväntar uppdrag. Av de som har fått uppdrag handlar det ofta om att arbetet ska göras "skyndsamt".
 - Regionerna har olika resurser sett till bemanning för arbetet och har olika tidigare erfarenheter.
 - Många regioner utgår från tidigare RUS-arbete och strukturbildsarbete
 - Arbetssätt: Scenarioarbete / planering är ett sätt att få med politiker i strategiarbetet. Värmland planerar att använda denna ansats.
 - Viktigt att bli bättre på underliggande data.
 - BRP+ och kopplingen till RUS – hur kan man arbeta detta mätsystem?
 - Det är viktigt att analytiker arbetar ihop med strateger, det handlar om att få till samarbeten
 - Analys är viktigt för att sätta prioriteringar i RUS och vilka problem och utmaningar vi har att ta tag i
 - I arbetet ligger även att följa upp arbetet.

Analys- och RUS-arbete: kartläggning av regional tillväxt, regionalt tillväxtarbete och RUS-ar, Sigrید Hedin & Maria Weimer Löfvenberg, Tillväxtverket

Maria Weimer Löfvenberg och Sigrید Hedin från Tillväxtverket presenterade två rapporter från Tillväxtverket som kartlagt regional tillväxt:

- [Tillstånd och trender för regional tillväxt 2018](#) innehåller grundläggande fakta, statistik och analyser om regionala tillväxtförutsättningar.
- [Politik för utvecklingskraft i hela Sverige](#) fokuserar på utveckling, prioriteringar och resultat inom den regionala tillväxtpolitiken. Utifrån rapportens innehåll diskuterade vi både utvecklingen av regionala tillväxtpolitiken, hur Tillväxtverket arbetar med RUS—översikter samt en översikt av RUS-innehållet just nu.

Presentationen väckte bland annat frågor vart vi är på väg – kommer vi att gå mot en ytterligare breddning i RUS-arna eller handlar det om en avsmalning. Diskussion fördes också hur vi ska förstå hållbar tillväxt alternativt hållbar utveckling – går det alls att tala om "hållbar tillväxt"?

Angående tillväxtaspekten som lades till i Sverige i början av 2000-talet handlade det från nationellt håll om att signalera att inkludera alla regioner i Sverige och inte bara de som traditionellt fått stöd. Det påpekades att det i "regionförbunden" har fungerat bra att tala om bredd i frågorna eftersom lokala politiker ofta är vana vilda att tänka på detta sätt och väga frågor mot varandra. Detta kan vara mer utmanande när nu arbetet sker med regionala politiker som kan vara lite mer enfrågestyrda.

Hur kan analysarbetet användas i en RUS-process för att mobilisera aktörer? Simon Bölling, Region Västmanland

Simon Bölling, Region Västmanland, delade med sig av erfarenheter från analysarbete kopplat till en pågående RUS-process. Processen innehåller bland annat medverkan från sakområdesansvariga och workshops med kommuner. Efter några omgångar av RUP-uppdateringar genomförs nu en bredare förankring av en ny RUS genom att föra dialog med aktörer i länet. Särskilt fokus läggs på kommunerna. I arbetet det dock om att bygga vidare på tidigare RUS – så mycket har ju inte förutsättningarna i länet förändrats. Några nyheter har dock tillkommit, till exempel att förhålla sig till innehållet i Agenda 2030.

Arbetet sker genom en väl genomtänkt projektorganisation i vilken kommunerna ingår i en referensgrupp och länsstyrelsen är med i styrgruppen. Resursmässigt är det dock en ganska liten arbetsgrupp som utgör kärnan i arbetet. Men strategier inom olika sakområden har ombetts att med utgångspunkt från en mall komma med en beskrivning av sitt sakområde. Beskrivningarna skiljer sig åt och olika källor har använts.

Västmanland har samarbetat med grannlänen en längre tid, men detta samarbete har kanske inte varit så känt hos länets kommuner. Diskussionerna med aktörer angående länets utmaningar har utgått från länets förutsättningar. Det gäller att komma ihåg att det finns en växelverkan mellan nationell och regional nivå – det vill säga prioriteringar som lyfts fram på regional nivå påverkar nationella prioriteringar.

Angående dialoger med kommunerna strävar regionen efter att kommuner är aktiva i processen. Det är också kommunen, inte regionen, som bjuder in lokala aktörer till workshopen. Inför workshops får kommunen bestämma om de vill skicka med faktamaterial i förväg. Digitala verktyg som Trello (digital dokumentation) och Menti (undersökningsverktyg) använts under workshops för att säkerställa interaktion och underlätta dokumentation. Just nu funderar projektgruppen på hur analysarbetet ska presenteras på bästa sätt och också hur det omfattande materialet som inkommit under workshopparna kan tas tillvara på bästa sätt.

I den efterföljande dialogen lyftes om några "oväntade" utmaningar kommit upp. I andra regioner hade tillits- och demokratifrågor. Det påtalades också att det är svårt att ibland förklara hur olika strategier på regional nivå hänger ihop. Till exempel så gäller det att säkerställa att en nyligen beslutad kompetensförsörjningsstrategi jackar in i en ny RUS. Dessutom lyftes också hur vi för samtal kring politiska frågor. Medborgardialoger sker i allt större omfattning och på nya sätt. Här lyftes att det både handlar om att finna utmaningar men också att få hjälp att förstå system och finna innovativa lösningar på problem genom medborgardialoger.

Erfarenheter från analysarbete i en storregional process, Maria Nimvik-Stern, Mälardalsrådet

Maria Nimvik-Stern, Mälardalsrådet, berättade om lärdomar från ett storregionalt analysarbete genomfört inom Mälardalsrådets process *En bättre sits* samt *En bättre matchning*. Processen har

bland annat innehållit ett aktivt ägande och kontinuerlig förankring av analysarbetet hos lokala och regionala politiker samt strateger genom att involvera dem i tematiska beredningsgrupper som har kunnat borra djupare kring olika aspekter.

I arbetet har nyckeltal bakom varför samarbete sker i Mälardalen varit ett viktigt resultat och hjälpt till att flerlänssamarbetet har kunnat stå samlad mot den nationella nivån. Kunskapsunderlagen har också hjälpt till att etablera gemensamma målbilder och prioriteringar och att ta fram en gemensam position gentemot staten och därmed få del av finansiering. Målet har varit att utgå från ett nuläge för att landa i gemensamma prioriteringar. Konkret har det inneburit att stråk har prioriterats av aktörerna.

Ett exempel på kunskap som har varit viktig för arbetet är arbetspendlingsbilderna för att visa invånarnas rörelsemönster. I arbetet har det också handlat om att få ihop storstadsområden, små och medelstora system och landsbygd, systemsyn är ett begrepp som har använts.

En slutsats från arbetet är att det tar tid att göra en gemensam kunskapsresa och att omtag ibland behövs i processen. Det handlar mycket om att trampa upp stigar och bygga tillit. I arbetet har det också handlat om ett samarbete mellan strateger och analytiker samt att ta konsulthjälp för vissa uppgifter.

Maria konstaterade också att andra delar av Sverige arbetar på liknande sätt. Förutom inom infrastrukturområdet har arbetssättet även använts inom kompetensförsörjningsområdet och processen En bättre matchning. Dessutom betonade hon även att kommunikation av materialet är viktig. Många underlagsrapporter har samlats i en rapport där målet har varit att förenkla och plocka ut de viktigaste budskapen.

Dialog

- *Vad har varit inspirerande med de presentationer ni fått höra idag? Vilka är guldkornen och de främsta insikterna?*
- *På vilket sätt kan exempel om koppling mellan å ena sidan analys och underlag och å andra sidan dialog och iterativa processer skapa mening i ditt sammanhang?*
- *På vilket sätt har du fått inspiration idag som du kan framåt?*
- Region Skåne delade med sig hur det arbetar med aktualisering av RUS. Utgångspunkt är analyser och utvärderingar av tidigare arbete. Nu förs diskussioner om målbilden håller. Regionen har genomfört en enkät med medborgarna – för att få in perspektiv, frågor bland annat om målbilden 2030, och hur medborgarna uppfattar målbilden.
- Angående levandegörande av analys går det att se RUS som en plattform som kommunerna kan använda, till exempel skulle det gå att presentera de senaste analyserna i relation till RUS-ens innehåll.
- Vikten av en iterativ process lyftes, det handlar om att stöta och blöta i vardagen. Det handlar om att diskutera nuläget hela tiden och inte börja om från början vid varje ny RUS. Det är också viktigt att se till att dialogen fortsätter under mandatperioderna.
- Angående analysunderlag: det handlar om många områden och beträffande dataunderlag vore det bra med en nationell jämförbar bild. Dessutom vore det bra att säkerställa att inte samma dataset säljs många gånger om. Oftast är det inte dyrare att beställa data för hela Sverige än för ett län. Många regioner använder Supercross och en MONA-uppkoppling till

data. Här kommer det sannolikt bli möjligt att även få tillgång till data inte enbart för den egna regionen för att exv. kunna jämföra.

- VINNOVA meddelade att det kommer att starta en process för att se hur myndigheter kan leverera öppna data på ett mer harmoniserat sätt.
- Angående nationellt samordningsbehov vore det bra med att titta på gemensamma undersökningar för att fånga in vad tycker människor.
- Ang. sammanställa underlag och analyser: Tips att titta på **Planeringsportalen** som just nu används för PBL-planer. Kanske går det att använda denna portal för de andra myndigheter?
- Angående RUS-utveckling lyftes att i och med att nya perspektiv och frågor kommer in så kommer också det regionala tillväxtarbetet närmare politiska frågor för vilka det kan finnas mer ideologiska skiljaktigheter. Kanske var det lättare när det handlade om tillväxtpolitik. Men när vi nu får in fler perspektiv, så blir det en ny verklighetsbild som det är viktigt att tänka på det när vi är ute och pratar. Det kanske inte alltid är en verklighetsbild som politiker håller med om.
- Det är också tydligt att det är viktigare med processen än att få ett nytt dokument. Det är också viktigt att ta med olika aktörer, såsom civilsamhället i och med att inte genomföra detta om inte alla partier står bakom.
- Inom en del regioner är det också viktigt med intern process eftersom strategier inom olika sakområden har begränsad kännedom om varandras bilder. Man mäter ofta olika saker på olika sätt som ger olika bilder. Men det är viktigt att försöka få fram en bild.
- Det handlar också om framsynthet och inte utgå från dagens region, utan också vad regionen vill vara.
- I RUS-arbetet kan vi också handla om att kapa led, t ex understrategier och handlingsplaner, och i alla fall vara beredd på hur strategier förhåller sig till varandra.
- Decentraliseringsvägen kan ha inneburit att frågor har flyttats till en direktvald politisk församling. Vi får därmed nog räkna med att arbetet blir mer politiskt.
- Angående individperspektivet handlar det också att utgå från invånare – nattbefolkningen / dagbefolkningen – hur är deras liv?
- Tedanser att på lokal nivå prioritera väljarna medför att kommuner lägger ned sina näringslivskontor.

Frågor att arbeta vidare med:

- Hur man bygger tillit i ett governance-struktur?
- Hur skapar vi ökad kännedom om det regionala utvecklingsarbetet för medborgaren –och hur det hänger ihop?
- Utifrån dagens diskussioner tycks det på ett övergripande plan finnas konsensus kring inriktning, frågan är dock vad som händer i genomförandet av insatser, hur påverkar egentligen RUS-ens prioriteringar genomförandet och finansiering av insatser.

Utcheckning – Guldkorn som tas med från dagen

- Simon
- Mälardalsrådet
- Bra presentationer
- Presentationerna i all ära, men med så mycket samlad kunskap i rummet, så blir det stora värdet diskussionerna och dialogen i storforum
- Bra diskussioner – intressant!
- Intressanta diskussioner
- Lärorikt!

- Uppfriskande frispråkighet – utmana dogmerna
- Vikten att förstå styrlogiken i regionalt arbete/processen. Att ha klart för sig vem som kan / får ta beslut om vad
- Vikten av dialog, dialog, dialog!
- Vikten av delaktighet i alla processer!
- Samla utmaningar underifrån
- Vi kan ta fram statistik och underlag
- Kraften i att alla har gemensamma utmaningar kring att ta fram, implementera och följa upp RUS.
- Liknande tankar och problem med RUS-arbetet
- RUS som process inte projekt
- Kollektivtrafikförvaltningen skulle vara med i RUS-processen.
- Erfarenhetsutbytet
- Inspiration hur andra arbetare
- Nya trevliga kontakter
- Nya kontakter
- Kontakter
- Bra att "bara" träffas
- Diskussion om politikområdets utveckling och vår senaste RUS – perspektivskifte med invånarna i centrum!
- Konkreta tips om RUS-process
- Engagemang för frågorna – finns många som verkligen vill göra skillnad.
- Nya insikter om hur region och kommun(er) har dialog om utvecklingsfrågor
- Dialog med kommunerna och involvera i analysarbetet
- Kommunförankring
- Låta kommunerna analysera sina utmaningar.
- Kommunworkshop där kommunerna organiserar mötet a la Västmanland
- Låt andra aktörer bjuda in till RUS-dialog och analys över utvecklingen. De behöver inte vara regionen
- Nya frågeställningar att ta med i arbetet med RUS, i mötet med de som tagit fram den förra.
- Lägga till en visionär aspekt i RUS-arbetet
- Analys & RUS behöver sammanlänkas ännu mer
- Behövs samordning nationellt av data.
- Inga svar på hur vi får helhetsbild – tagga ned för det är omöjligt?
- Konsensus vs. politik
- Jobbar vi med lobbying?

Nästa träff

Kontakta gärna någon i planeringsgruppen för inspel angående innehåll på nästa träff!

Bland annat nämndes möjligheten att ha en träff med nationella analysmyndigheter och myndigheter som genomför analyser av regional betydelse och intresse.

Planeringsgruppen består Anne Kolmodin (Tillväxtanalys), Wolfgang Pichler (Tillväxtverket) och Sigrid Hedin (Tillväxtverket) samt förhoppningsvis Fredrik Sunnergren (Region Östergötland) och Simon Sköld (Region Skåne). **Det är jättevälkommet att höra av sig om man vill ingå i planeringsgruppen!**